

NĚMECKÁ KULTURA

V pověstném "Provolání k civilisovaným národům," které podepsali osmdesát tři vynikající učené, umělci a spisovatelé němečtí, čte se mimo jiné také tento odstavec:

"Není pravda, že boj proti našemu tak zvanému militarismu není namířen proti naší kultuře, jak tvrdí naši pokryteční nepřítelé. Někdy našeho militarismu, naše civilizace již dávno bývala by zničena. Jen k její ochraně tento militarismus se zrodil v naší zemi, která jako žádná jiná jest vystavena nájezdům, které se opakují století za stoletím."

Abyste porozuměl tomuto odstavci, nutno připomenouti, že ti učení pánové dodnes nevědí, že válku začal německý císař ve chvíli, kdy Rakousko samo již bylo ochotno vyjednávatí. Německo vypovědělo válku Rusům a napadlo Belgii a Francii, zahájilo válku výbojnou v domněnce, že německá armáda je nepřemožitelná, že bude za pár týdnů v Paříži a uloží Belgii a Francii obrovské výpalné. Ti učení pánové o tom nevědí — proto ve svém "Provolání" si stěžují, že prý Německo "bylo třemi velmoctví zákeřně napadeno", proto napsali také u vedení odstavce o německé kultuře.

Odstavec ten ovšem přímo číší německou domýšlivostí, ale náramně špatně sluší mužům, kteří představují výkvět té německé kultury. Neboť jeho smysl jest asi takový, jako by tito pánové rekli: "Naše německá kultura je tak obdivuhodná, tak oslňující, tak velikolepá, že všichni naši nepřítelé, to jest, všichni naši sousedé, nám ji závidí. Proto již ode dávna nemají jiné myšlenky, než jak by nám tuto zářící kulturu vyrvali, nebo ji navždy zničili. Proto si vymysleli tak zvaný "německý militarismus," by se zdálo, že mají dobré právo bojovati proti němu, a pod tou zámlinkou aby zničili naši kulturu!"

Skromnosti pánové ti dojísta nemají mnoho. Poněvadž Německo začalo válku samo, nárek německých učenců a umělců jest úplně lichý — ale byl by lichý, i kdyby Německo opravdu bývalo napadeno. Nikdo přece Němečtům jejich kulturu neupírá. Německou kulturu uznávají Čechové, Francouzi, Angličané i jiní civilisovaní národové. Ale tito národové zrovna tak etí a uznávají kulturu egyptskou, řeckou, anglickou, francouzskou, italskou, českou, ba i španělskou a ruskou — pro Němce však jako by existovala jen kultura německá. Rusové a Srbové v očích těchto převzdelaných Němců jsou barbari na stejném stupni s černocho.

Pravda ovšem jest, že moderní kultura jest výsledek práce mnoha národů — jest to ironie, že slova "kultura" a "civilisace", jimž němečtí vzdelanci se tolik ohánějí, obě jsou původu latinského! Staří Němci byli barbari a civilizovali se teprve svým stykem s Řeky a Římany.

Teprve později Němci přispěli svým dílem k budově moderní civilizace, ale totéž činili i jiní národové. Němci dali světu hvězdy té Keplera, filosofy Leibnitze (slovauského původu) a Kanta, malíře Duerera, Kranacha, hudební skladatele Bacha, Mozarta, Beethovna (původem Belgiana), Schuberta, Wagnera a jiné, básníky Schillera a Goetha a tak dále. Němci dávají jiným národům příklad, co dovede práce důkladná a dobře organizovaná.

Jak německá kultura vyhlížela blízka, o tom přehledně dokládají dějiny polského Poznańska pod pruskou správou. Průtí úředníci byli do polských krajů vysíláni přímo jako missonáři pruské kultury a nitelové polského "barbarství". Již, jako školák takový úředník slyšel od učitelů, že Prusové jsou národ bohem vyvolený, nejlepší dílo Stvořitelova, ale Poláci že jsou národ nižší (minderwertig, méně cený), který se vzpouzí proti poslechnání německé civilizace. Tomuto školnímu vychování korunu posadili bývalý německý kancléř, kníže Buelow, když v říšském parlamentu prohlásil, že prý Poláci se musí jako králové a musí být vyhubeni.

Tím se vysvětluje, že takový pruský úředník přišel do Poznańska s pevným přesvědčením o své plemenné povýšenosti a s horlivostí Křížáckého Rytíře, jehož ložským posláním bylo vyhubit, aneb alespoň podrobít divoké kmeny. Průtí přišel tam vládnout a poroučet; neboť v Prusku úředník není služebníkem, nýbrž vládním lidu. A páneem je tam každý: policajt, učitel, ba i okresní zvěrolékař. Považují sebe za pruské úředníky "z milosti boží" a týrají občanstvo a šikanují všecko.

Polští učitelé, zvláště v Prusku, byli jako žádná jiná jest vystavena nájezdům, které se opakují století za stoletím.

Co opílá soldateska německá prováděla v Belgii, vzbudilo úžas a rozhořčení celého světa. Ale to se dá vysvětliti, když ne omluviti, šílenstvím války. Co však říci o tom, co se v Prusku událo v době úplného míru? Je tomu asi čtrnáct let, co v polském městečku Wrzesně pruský učitel (!) hrozně stonkl několik set malých dětí a mnohé nadsmrti zmrazili jen proto, že děti nechtěly se modlit jinak než polsky! Anglické, francouzské, italské i české časopisy přinesly tenkrát obšírné zprávy o zhozdilém jednání pruských učitelů — dnes nutno znova vzpomenouti na ten mohutný projev německé kultury.

Koupil-li Polák farmu, nesměl si na ni postavit domek a musil bydlit ve voze. Ale pruský sněm povolil půl billionu marek koloniální komisi na násilné vyvlastnění polských statků, aby na nich pak byli usazováni Němci. Každý rok pruský stát ve své úřední formě "Statistisches Jahrbuch fuer den Preussischen Staat" znamená, kterak germanisace polských krajů pokračuje. Poláci mají v pruském sněmu pouze tři náčet poslanců, kteří ovšem jsou bezmocni proti pruské přelsti, a v zemské správě Poláci mají ještě menší vliv než na Rusi, jest, žádný. Poláci musí potají učít své děti číst a psát polsky. Spousta polských redaktorů byla poslána do pruských žalářů pro urážku Jeho Velicestva; polské zpěvníky ba i nevinné pohlednice polské jsou konfiskovány, aby nehrozovaly jednotu říše; kdo jde na schůzi, kde se mluví polsky, vydává se v nebezpečí zatčení; obchodní domy i soukromé residence jsou policií prohlédávány atd., atd.

Ve filosofii Německo má řadu smělých důh s Arnoektem Haeklem v čele. Ale tito filosofové jsou jenom "nábožensky svobodomyšlní". Jinak jsou zpátečníci, kteří se nestydí obhajovat i pruský militarismus. Politicky Německo jest do dnes stát na polo, ne-li více středověký a feudální. V Prusku dosud mají třídní volební právo, které cení čtveřice podle jeho majetku. Dělnické hnutí socialistické nikde nebylo pronásledováno tak bezohledně jako právě v Německu. Bismarck upobil od stíhání a žalařování socialistů teprve, když viděl, že pronásledování jich přibývá. Ještě den před vypovězením války berlinská policie sekala do protestujících socialistů. Dr. Breuer, který se tam na chvíli zastavil, viděl v ne mouerit jednoho s posekanou rukou a jiného s probodnutými plícemi. Organizované dělnictvo jen velikými obětmi domohlo se lepšího postavení — němečtí vlastenci vyhlášovali socialisty přímo za vlastizrádce. Ani dnes, když němečtí dělníci za vlasti krveříjí, pruská vláda nemá ochoty dáti jim rovné volební právo.

Pruský militarismus přinesl Evropě kletbu tak zvaného "osbrojeného míru". Zhroutil se vřede u překot. V posledním roce před válkou na příklad veškeré výdaje německé říše činily 3.696 milionů marek. Z toho více než dva billiony, tedy hodně přes polovic, bylo věnováno jenom na armádu a válečné loďstvo! Průtí militaristé, kteří dlouho se chystali k válce, ve sporu Rakouska se Serbskem viděli vítanou příležitost a nenechali si jí ujít. Přelstilo Rusko mobilisovalo proti Rakousku, které samo proti té mobilisaci nic nenamítalo. Německo vypovědělo

válku Rusům a — vrhlo se na Belgii a Francii. Němečtí válečníci se domnívali, že jejich armáda je všemohoucí a nepřemožitelná, ale zklamali se. Německo bylo nadobro poraženo, když jeho armáda byla zahánána od řeky Marne. Lze doufat, že německý militarismus bude poražen, že německá kultura zbaví se toho hrozného břemene, a že v Evropě bude se volněji dýchat. Bude-li válka mítí takový výsledek, což ty miliony lidských životů snad přece nebyly zmařeny nadarmo.

"Sprav."

NYNĚJŠÍ DOBA A POLITICKÁ AKCE.

Pod tímto názvem přináší pražské "Právo Lidu" tento důležitý projev, jenž dovoluje nám nahlédnouti poněkud za záclonu, která zastírala nám dosud veškerý politický život český, který, zdálo se, v hodině největšího nebezpečí odumřel. Pro nás socialisty české — píse clevelandské "Právo" — je nejdůležitější ze všeho fakt, že česko-slovauská strana sociálně demokratická v Čechách, jejímiž jsme též členy, postupuje dnes v této těžké chvíli, která na nás národ přikvačila, solidárně se stranami druhými, vědoma si toho, že v této dějinné chvíli, kdy se rozhoduje o trvání neb netrvání celých státních celků, o samostatnosti neb porobě celých národů, pro národ porobený a utiskovaný, jako je národ český, platí, že do posledního svého člena musí se starati o to, aby si zajistil své místo v slunci, jež mu všim právem náleží. Projev omen zní takto:

V jedné části české veřejnosti pozorovateli jest známky jisté politické netrpělivosti. Podstatou její jest touha, aby za každou cenu se něco "udělo", aby bylo "viděti" "vůde", aby ustavovaly se formální korporace, vydávaly veřejné projevy a p. Neovládá podobné nálady i z úvahy jednoho z našich listů (míněna tím bezpečyby "Akademie", z níž přinesl jsem ukázkou v předchozím čísle) dostaly posily, považujeme za povinnost loyality veřejně říci, že po našem přesvědčení otázka tato není tak jednoduchá, jak by se snad na první pohled zdálo, a že uzavřeno musí o ní býti právě v nynější době s největší svědomitostí a zdrželivostí. Pro aktivní politiku nynější doba jest v prvé řadě dobou vážných vnitřních příprav, nikoliv bezprostřední akce. Politik, poslanec ap., který by v nynější době jenom z toho důvodu, aby vyhověl — jinak pochopitelné — touze širší veřejnosti po viditelných "vůdech", choval se tak, že by vyvolal dojem, že aktivní politická činnost může dnes více, než za daného stavu válečného může ve skutečnosti, dočinit by snad osobního úspěchu, politicky plodným by však jeho

jednání sotva bylo možno nazvatí. Proto také dnes po našem názoru není zralý okamžik k tomu, aby nyní se pomýšlelo na tvoření nějakých společných korporací, formálních institucí a p., které vyžadují jasnou situaci, a mají-li býti seriosními, také dohody o přesně vyjasněném, třeba v rozsahu omezeném obsahu akčního programu. Tím větš jest ovšem potřeba, jak v každé straně jednotlivé tak mezi stranami úsilovné, vážné práce vnitřní, vnitřní práce přípravné, která jediné jest s to celek národní politiky povznést ku způsobilosti, již bude tato potřeba, až přijde chvíle, kdy najednou otevřou se možnosti pro aktivní politické zasažení nejdalekosáhlejšího významu, kdy události budou se hrnout a kdy bude možná potřeba jednati tak rychle, že smd zameškání týdne mohlo by znamenati zameškání nenahraditelné. Přípravy na tento okamžik v líně zodpovědných korporací naší strany se dějí s největší pečlivostí, oproti hlasům, ku kterým na základě nedostačujících informací zavdán byl podnět, čitíme povinnost konstatovati, že také o vzájemné styky mezi stranami, pokud k tomuto účelu jsou nutny, přirozené jest a bude postaráno. Nálada veřejnosti však byla by na nesprávné cestě, kdyby možnost bezprostřední akce zrovna v nynějších chvílích přeceňovala a na druhé straně vážnost příprav, které zodpovědnými činiteli pro dobu obnovy politického života jsou činěny, v netrpělivosti podešňovala.

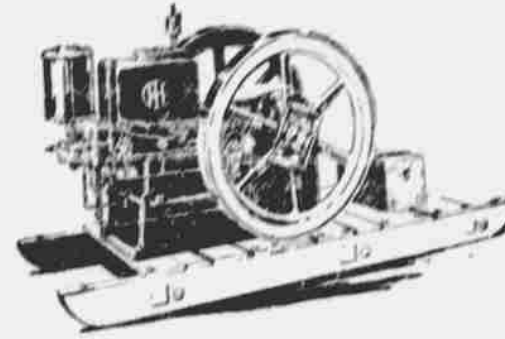
NAD RAKVÍ PANÍ SELMY GUČOVÉ.

Reč, přednesená při pohřbu zesnulé manželky dra. Duro Gučí v Dževdzeli dne 11. února (prav. řal.) profesorem Hadži-Taškovicem, reditelem král. gymnasia.

Pánové, drahy doktore Gučo! Ve jménu městské rady tohoto města Dževdzelle a ve jménu místního výboru srbského Červeného kříže ujímám se bolestné povinnosti prosloviti poslední pozdravy nad hrobem paní Selmy Gučové, členkyne americké misie.

Obrovská účast na tomto pohřbu vám praví, jak velkou jest naše bolest a že smutek nad jejím odchodem jest všeobecným. A tato bolest jest tím větší, že zesnulá padla jako dobrovolná oběť ve službách srbského národa. Ve skutečnosti nikdo a nic — ani přímnost zákonů, ani národní solidarita, ba ani blízkost trpících lidí — neumily, ani jí ani jejího manžela, ani ostatní členy americké misie, aby opustili svoji velkou vlast, vysoce civilizovanou a všechno pohodlí dražého domova a aby se odebrali do našich vzdá-

Olejoyé motory International Harvester Mogual a Titan

NYNÍ je právě příhodná doba ke koupi International Harvester motoru. Bude to jedna z nejvýhodnějších koupí, jakou jste vůbec kdy udělal. Starejte se pečlivě o stroj a uvidíte, že od dneška za mnoho roků on stále ještě bude pro vás pracovat.

Vzpomeňte si jen na nekonečné hodiny úmorné práce, jež vám a vaší rodině takový stroj usetří při čerpání vody, řezání dříví, křovácení, postřikování stromů, při hnaní odštěpky a pod. Až uvidíte, kolik času vám stroj ponechává na jiné práce a až spočítáte peníze ušetřené, podivíte se sám sobě, jak jste se jen dříve mohli obejít bez něho.

Buďte však jist, že motor, jenž hodláte koupiti, je International. Ony déle vydrží, spotřebují méně paliva, jsou jednodušší a skýtají nejvíce síly. International Harvester motory zhotovují se ve všech druzích a rozměrech od 1 do 50 koňských sil. Pracují při palivu jakékoliv jakosti.

Navštivte místního obchodníka, jenž prodává International Harvester motory a prohlédněte si je pečlivě. Nevitěli kde je můžete viděti, napište nám a my vám to sdělíme. Dopíše si o zajímavé katalogy na:

International Harvester Company of America (INCORPORATED)
Crawford, Neb. Denver, Col. Helena, Mont. Portland, Ore. San Francisco, Cal. Spokane, Wash. Salt Lake City, Utah

lených končin, by zde ošetřovali rány a ulevovali bolesti našim statečným vojínům. Nic je sem nevedlo, nežli vznesený et lidskosti a všelidské vzájemnosti. Naplňuje nás to skutečné etí a hrdostí, a jest to útěchou našeho lidského plemene, že v době strašlivého výbuchu vášnivost zloby mezi národy se šlechnotou projevuje tak účinným a obětavým způsobem. Měli jsme toho důkazy ve dvou předchozích válkách a máme toho ještě očividnější důkazy ve válece této, třetí, největší a také největší válece evropské, válece krvavé, ale slavné, ve které srbský národ se svou obvyklou neohrožeností, se svým bezmezným sebezapíráním a bēda, též s ohromnými obětmi vede po boku svých velkých spojenců za svobodu a neodvislost, pro právo a spravedlnost mezi národy a pro základní principy civilizace. Nešťastná paní Selma přišla, aby ulevovala v utrpení našim hrdinám a zatím, hle, sama podlehla jako hrdinka. Ano, statečnost občanská není o nic méně hrdinství. Pánové, jest to na těchto obětích povinnosti, jak ve válece tak v míru, kde pevně spočívá jistota, svoboda a pokrok národu a státu.

Drahy doktore Gučo! Nestěsti, které vás potkalo, jest tak hrozná, že se ani neodvažují pokouseti se vás potěšiti. Ale je-li možno, aby vaše bolest byla aspoň poněkud zmírněna, hleďteje úlevu tu v jednomyslné účasti celého tohoto města na vaší bolesti a v myšlence, že vaše drahá družka padla v této válece, která přinese osvobození vaší drahé vlasti, Slovensku, tak dražěmu našim srdcím.

Pokoj buď popelu paní Selmy Gučové a věčná jí buď paměť mezi námi!

Jiný muž. — "Byl jsem chatrného zdraví," píše pan John Tel z Bloom, Kans., "když jsem ob jednával Hoboko. Můj žaludek zdráhal se přijmouti jakoukoliv potravu, nervy byly vysílené, byl jsem slab a nemohl jsem spáti. Od té doby, co užívám Hoboko, mohu jísti s chutí a vše ztráviti. I jinak cítim se velice zdrav — velkem si připadám jako jiný muž." Takové jsou případy vyprávěno snova a znova. Byl nemocen, ale nyní je zdrav od té doby, co užívá Dra. Petra Hoboko.

Dra. Petra Hoboko udržuje dosud nepředstavitelný rekord, jako zdraví skýtajiel. Žádný případ není tak osimotný, žádná nemoc tak vážná, že by tentu starý, dobrou vyzkoušený lék nemohl je napravit. Zvláště stanovený jednatel dodávají ho obecnistvu, nebo můžete ho také dostati přímo od výrobce, Dra. Petra Fahney & Sons, 19-25 So. Hayne Ave., Chicago, Ill. — Advertisement

Sdružení českých lékařů v Omaze a So. Omaze

- DR. ŠRÁMEK J. M. sev.-žep. roh 8. a Hickory ul. Tel. Douglas 6645.
- DR. KOUTSKÝ JOHN W., 405 sev. 24. ul., So. Omaha Telefon South 142.
- DR. NĚMEC CHAS. J., 1316 William ul., Omaha. Telefon Douglas 2817.
- DR. SWOBODA F. J., 1255 již. 16. ul., Omaha. Telefon Douglas 2313.
- DR. ŠIMÁNEK G. F., 1262 již. 13. ul., Omaha. Operacím se věnuje zvláště pozornost.
- DR. KÁLAL F. J., 627 City National Bank, proti Burgess-Nash obchodu. Telefon Douglas 1761.
- DR. CHALOUPKA & CHALOUPKA, 24. a M ul., South Omaha, Nebraska.

My shora uvedení lékaři dle pravidel lékařské etikety, nejsou důrazně odsuzujeme veškeré o hlásování kteréhokoliv lékaře samu sebe ve kterýchkoliv časopisech svými pacienty, nechtě už je to jakýmkoliv způsobem, at v správách místních nebo osobních. 43-1f

Dr. V. Anýž, lékař a ranhojič

bývalý volentér kliniky dvorního rady, prof. dra. Pawlika pro nemocenské a chirurgické kliniky prof. dra. Kukuły v Praze. Léčí všechny ženské a zastaralé nemoci. Léky z vlastního laboratoru zaslou se na požádání. 1096 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Kdo by si přál dobrou českou a lacíná jídla, at přijde do nové a pracovného restauratu k V. NUDEROVI roh 14. a William ul. Také může pp. slavnému posloužit čistými pokrmy.

Copyright, 1914, by American Press Association. John Jacob Astor, šli Jack, narodil se, když jeho matka, pí Madeline Force Astorová, byla za chráněna z tonoucího Titanicu, kde jeho otec přišel o život. Nyní jest dva a půl roku star.